

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

325

Vragen van het lid **Teunissen** (PvdD) aan de Minister en Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken over *de laatste stand van zaken Nederlandse inzet op de humanitaire crisis in Soedan* (ingezonden 26 september 2025).

Antwoord van Minister **Van Weel** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken (ontvangen 3 november 2025).

Vraag 1

Kunt u toelichten welke stappen Nederland inmiddels heeft gezet om, samen met partnerlanden, de VN Fact Finding Mission voor Soedan te verzoeken zorg te dragen voor een volledige documentatie van alle schendingen van het humanitair oorlogsrecht, zoals verzocht in de aangenomen motie-Bamenga c.s. (29 237, nr. 228)?

Antwoord 1

Via diplomatieke inzet in bilaterale en multilaterale kanalen blijft Nederland het belang van *de Fact Finding Mission Sudan* benadrukken. In de VN-Mensenrechtenraad hebben Nederland en de Europese Unie (EU) steun voor de *Fact Finding Mission Sudan* benadrukt en een oproep gedaan aan de strijdende partijen om het humanitair oorlogsrecht te respecteren. Het mandaat van de *Fact Finding Mission Sudan* is sterk en omvat onder meer het verzamelen, analyseren en documenteren van alle mensenrechtenschendingen en schendingen van het humanitair oorlogsrecht, om zo bij te dragen aan het tegengaan van straffeloosheid. De *Fact Finding Mission Sudan* wordt ook aangemoedigd samen te werken met het internationale strafhof. Nederland is in augustus jl. toegetreden tot de Soedan kerngroep van de VN-Mensenrechtenraad. Deze kerngroep (bestaande uit het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Noorwegen en Ierland) heeft zich ingezet voor de verlenging van de resolutie die over het mandaat van de *Fact Finding Mission Sudan* gaat. Op 6 oktober jl. is deze resolutie aangenomen en daarmee is het mandaat van de *Fact Finding Mission* met een jaar verlengd. Nederland levert daarmee een extra inspanning om ervoor te zorgen dat dit instrument voor Soedan behouden wordt en schendingen kan blijven documenteren. Ook heeft Nederland diverse malen met de leden van de *Fact Finding Mission Sudan* gesproken over hun werk en belang volledige documentatie onderstreept.

Vraag 2

Hoe wordt hierbij specifiek gewaarborgd dat aanvallen op internationale en lokale hulpverleners goed worden gedocumenteerd en meegenomen in internationale rapportages?

Antwoord 2

De *Fact Finding Mission Sudan* onderzoekt en documenteert alle schendingen van humanitair oorlogsrecht, waaronder ook aanvallen op hulpverleners. Daarnaast zijn er nog andere organisaties en instituten die aanvallen op hulpverleners documenteren, registreren en/of publiceren, zoals AWSD (Aid Workers Security Database) en INSO (International NGO Security Organisation).

Vraag 3, 4, 5 en 6

Welke concrete stappen zijn sinds de aangenomen motie-Dobbe c.s. (21 501-02, nr. 2886) gezet om hulpgoederen via alle mogelijke kanalen aan de bevolking van Soedan te leveren, zolang dit niet voldoende via land kan? Welke obstakels ondervindt Nederland bij het bereiken van getroffen bevolkingsgroepen en hoe worden deze momenteel aangepakt? Zijn er afspraken gemaakt met buurlanden of internationale partners om de toegang van hulpgoederen te verbeteren? Zo ja, welke? Hoe geeft Nederland momenteel invulling aan de aangenomen motie-Dobbe en Van der Burg (21 501-02, nr. 3009) om een leidende rol te spelen in het organiseren van internationale humanitaire hulp aan Soedan?

Antwoord 3, 4, 5 en 6

De rol van Nederland in humanitaire hulpverlening is recent besproken in de Kamerbrief van 24 september jl. (Kamerstuk 29 237, nr. 234) en in beantwoording van recente Kamervragen van de leden Dobbe (ref. 2025Z15099) en Paternotte (ref. 2025Z15576). Beschikbare hulp kan Soedan wel bereiken, maar niet altijd daar waar de hoogste noden zijn. Nederland heeft zich gezamenlijk met de Europese Unie, EU-lidstaten en andere landen diplomatiek ingezet om hulp in de meest getroffen gebieden te krijgen en belemmeringen op te heffen. Op 14 augustus jl. ondertekende Nederland samen met 30 andere landen een statement waarin de strijdende partijen werden opgeroepen om hulp ongehinderd toe te laten, met name ook naar de belegerde stad El Fasher. Ook vanuit de Verenigde Naties is vanuit het allerhoogste niveau (Secretaris Generaal Antonio Guterres en Noodhulpcoördinator Tom Fletcher) getracht om met name grootschalige hulp naar El Fasher te krijgen door in te zetten op een humanitaire pauze. Tot op heden is het helaas nog niet gelukt om zo'n pauze voor elkaar te krijgen. Door de recente inname van El Fasher door de Rapid Response Forces (RSF) en het grootschalige geweld is het nu vrijwel niet meer mogelijk om hulp te verlenen aan de inwoners van de stad. De hulpverlening richt zich met name op de opvang van vluchtelingen uit El Fasher in plaatsen waar dat nog wel mogelijk is, met name in de nabije gelegen stad Tawila waar meer dan 650.000 mensen afhankelijk zijn van humanitaire hulp. In het afgelopen jaar heeft diplomatie er wel toe bijgedragen dat de grensovergang bij Adre (Tsjaad) open is gegaan en gebleven waardoor hulp wel de westkant van Soedan en Darfoer binnenkomt. Via lokale organisaties, waaronder de Emergency Response Rooms, kunnen ook in moeilijk toegankelijke gebieden mensen bereikt worden met directe hulp vanuit gemeenschapskeukens. Nederland pleit daarom samen met andere donoren voor het ondersteunen van lokale organisaties en bereikt deze via de steun aan het Sudan Humanitarian Fund van de VN, de Dutch Relief Alliance en het Rode Kruis. In reactie op de inname van El Fasher, het geweld en de wreedheden die daar plaatsvinden en de stroom mensen die de stad ontvluchten heeft het Central Emergency Response Fund (CERF) van de VN USD 20 miljoen beschikbaar gesteld voor humanitaire hulp aan de getroffen bevolking en de vluchtelingen. Dit komt bovenop de USD 48 miljoen die het Sudan Humanitarian Fund heeft gealloceerd voor humanitaire hulp in Darfoer en Kordofan. Nederland is voor beide fondsen een van de belangrijkste donoren.

Vraag 7

Wat zijn de uitkomsten geweest van de bijeenkomst in Den Haag met EU-landen en Noorwegen en van de senior-officials missie die in maart heeft plaatsgevonden?

Antwoord 7

Op vrijdag 13 december 2024 organiseerde Nederland een informele EU-coördinatiebijeenkomst over Soedan, samen met elf EU-lidstaten, EDEO (diplomatieke tak van de EU), ECHO (Humanitaire Hulp tak van de EU) en de Speciaal Vertegenwoordiger van de EU voor de Hoorn van Afrika, Annette Weber. Tijdens deze bijeenkomst is gesproken over het intensiveren van de EU-inzet richting Soedan via een EU kerngroep (zoals toegezegd door de Minister van Buitenlandse Zaken tijdens het debat over de Raad Buitenlandse Zaken op 18 november 2024), het verbeteren van humanitaire toegang en het bijdragen aan een staakt-het-vuren.

Tijdens de senior officials meeting in Brussel van maart 2025 hebben deelnemende landen gesproken over betere afstemming en bundeling van diplomatieke inspanningen, met name om toegang van humanitaire hulp te verbeteren, maar ook om samen met uitvoerende organisaties te spreken over de verschillende vormen van hulpverlening. Hierbij werd de rol van kleine, lokale organisaties benadrukt en gesproken over de wijze waarop het beste kan worden samengewerkt met gemeenschapsorganisaties zoals de *Emergency Response Rooms* (ERRs) die nog wel in moeilijk bereikbare gebieden kunnen werken, maar ook beperkte institutionele capaciteit hebben. Vanuit lidstaten en vanuit de VN (OCHA – *Office for the Coordination of Humanitarian Affairs*) werd het commitment uitgesproken om financiële steun via de ERRs te continueren en waar mogelijk te verhogen, ook in het licht van het wegvallen van veel Amerikaanse financiering.

Vraag 8

Hoe heeft Nederland zijn rol in het bevorderen van een vredesproces in Soedan, inclusief toepassing van het «women, peace and security»-principe, geconcretiseerd?

Antwoord 8

Nederland financiert vanuit het Versterking Maatschappelijk Middenveld (VMM) subsidiekader (2021–2025) via twee partnerschappen activiteiten in Soedan die zich mede richten op de participatie van vrouwen in vredesopbouw (lokaal en nationaal) en het aanpakken van conflict-gerelateerd geweld (CRSV). Via deze programma's zijn vrouwen getraind in vredesonderhandeling en -bemiddeling en zijn vredescollectieven opgezet die psychosociale steun en bescherming bieden aan slachtoffers en overlevenden. Via internationale campagnes is er door partners aandacht gevraagd voor de rol van vrouwen in het vredesproces en CRSV en zijn CRSV misdaden gedocumenteerd, o.a. ter ondersteuning van het werk van de *Fact Finding Mission Sudan*.

Tot de Nederlandse inzet behoort ook het versterken van de weerbaarheid van Soedanese burgers en het voorkomen van geweld tussen gemeenschappen. Nederland ondersteunt hierbij lokale, regionale en nationale initiatieven gericht op conflictbemiddeling, *transitional justice* en vredesopbouw. Ook wordt er ingezet op een inclusief vredesproces met plaats voor alle Soedanese burgers, waaronder vrouwen en jongeren. Nederland prioriteert bijvoorbeeld de bescherming van mensenrechtenverdedigers en ondersteunt het werk van vrouwen(-rechten) organisaties.

Vraag 9 en 10

Welke vervolgstappen ziet u om internationale druk en betrokkenheid bij het vredesproces te vergroten?

Hoe ziet u de rol van Nederland de komende maanden in relatie tot de Europese Unie, de Verenigde Naties en Afrikaanse regionale organisaties met betrekking tot Soedan?

Antwoord 9 en 10

Nederland zet zich internationaal in voor een staakt-het-vuren, het verbeteren van humanitaire toegang, accountability en het bijdragen aan een transitie richting civiel bestuur in Soedan. Daarom heeft de Minister van Buitenlandse

Zaken vorig jaar het voortouw genomen om een informele EU-kerngroep voor Soedan op te richten. Onder andere via deze kerngroep ondersteunt Nederland de diplomatieke inspanningen van de EU Speciaal Vertegenwoordiger voor de Hoorn van Afrika, Annette Weber. Eén van deze inspanningen is het initiatief van de EU Speciaal Vertegenwoordiger om te bemiddelen in de bescherming van kritieke infrastructuur in Soedan. Dit initiatief doelt op het bewerkstelligen van lokale staakt-het-vuren rondom kritieke infrastructuur, in het bijzonder de dammen en waterreservoirs. De inzet is dat dit kan werken als opmaat naar een groter staakt-het-vuren.

Daarnaast zet Nederland zich in voor sterke Raadsconclusies dit najaar, waarin de EU zich committeert aan het verbeteren van humanitaire toegang, het beëindigen van het conflict, een inclusieve transitie naar een democratische regering en het herstellen en het versterken van de rechtsstaat, verantwoordelijkheid, respect voor internationaal recht en rechtvaardigheid in Soedan.

Tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) in september 2025 heeft Nederland een High Level event georganiseerd over het werk van de *Emergency Response Rooms* en accountability in Soedan, samen met het Verenigd Koninkrijk en Liberia. De doelen van dit evenement waren het agenderen van de ernst van de humanitaire crisis in Soedan in het internationale debat, het oproepen tot internationale financiering van deze lokale humanitaire organisaties en het genereren van steun voor de verlenging van het mandaat voor de *Fact Finding Mission Sudan* in de VN-Mensenrechtenraad.

Op 24–25 november aanstaande zal de top van de Europese Unie en de Afrikaanse Unie plaatsvinden in Luanda. Nederland zal tijdens de top oproepen tot wapenstilstand en humanitaire toegang in Soedan, met name in El Fasher en pleiten voor krachtiger gezamenlijk optrekken van EU en AU en haar lidstaten. Bilateraal onderhoudt Nederland het hele jaar door diplomatieke banden met de Afrikaanse Unie en IGAD, onder andere via de Nederlandse speciaal gezant voor de Hoorn van Afrika. Nederland zal dit tevens benadrukken in bilaterale contacten tijdens de top.

Vraag 11

Bent u bereid de Kamer periodiek te informeren over de voortgang van de Nederlandse inzet op zowel humanitaire hulp als diplomatieke inspanningen richting een vredesproces?

Antwoord 11

Ja, bij grote ontwikkelingen rondom de humanitaire situatie in Soedan en humanitaire hulp en diplomatieke inspanningen zal het kabinet uw Kamer daarover informeren. Recent is er een Kamerbrief over Soedan verstuurd (24 september jl. Kamerstuk 29 237, nr. 234) net als eerder dit jaar (21 februari jl. Kamerstuk 29 237, nr. 207).

Gegeven de recente escalatie in El Fasher na de inname door de RSF zal uw Kamer binnen afzienbare tijd via een brief op de hoogte gesteld worden van de ontwikkelingen, de humanitaire situatie en de Nederlandse reactie hierop.